

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАСЦЕ • МААМАР 3

וללבן שתי בנות וגו'

А в Лавана було дві дочки

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/3/

1 וללכן שתי בנות וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא (עיין לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו כפ"י ושם ה' קטנה רחל)

«I в Лавана було дві дочки» тощо. Лея та Рахель — це літери думки й літери мовлення, тобто прихований світ (альма де-іскася) і відкритий світ (альма де-ісгала). (Див. нижче, у маамарі, що починається словами «Двадцять п'ятого Кислева», у поясненні слів «а ім'я молодшої (га-кетана) — Рахель» [які слід читати як] «маленька гей» (гей кетана): Рахель.)

וזהו ענין בארצות החיים. כי ארצות. שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היו שני הבחינות מאירים בא"י [בארץ ישראל].

У цьому й полягає значення слів «у землях живих»: дві землі. Адже коли стояв Святий Храм, обидва рівні сяяли в Землі Ізраїлю.

והעיקר היה בחי רחל (שנקראת עקרת הבית) כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה.

І головною була бхіна Рахель (яку називають аkeret га-баїт — «опора дому»), адже думка вбирається в мовлення, а мовлення було відкритим.

ולפי שרחל שהוא בחי הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז בא"י [בארץ ישראל] גילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוח"ק [רוח הקודש] ונביאים (וכמו שפרש"י [שפירש רש"י / שפירוש רש"י] גבי יונה ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא בא"י [בארץ ישראל])

Оскільки Рахель, рівень мовлення, є відкритим світом, то в той час у Землі Ізраїлю було розкриття Його Б-жественності, благословенний Він: там були великі мудреці, наділені Руах га-Кодеш, і пророки (як пояснює Раші щодо Йони та Єхезкеля: пророцтво перебуває лише в Землі Ізраїлю).

ובפרט בהמ"ק [בית המקדש] והשראת השכינה בקה"ק [בקדש הקדשים] ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' [שהיה] יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שגלו ישראל וגלתה עמה השכינה.

І особливо [були] Святий Храм, перебування Шехіни у Святому святих, Урим і Тумім та служіння жертвоприношеннями, коли згори спускався вогонь. Але після руйнування Святого Храму все було інакше: Ізраїль пішов у вигнання, і Шехіна пішла з ним у вигнання.

שהיא בחי' רחל שהיא בבחי' גלות בעי' [בשבועים] שרי' ואינה מאירה כלל מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי' [שהיה] הדבור מתגלה משא"כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי נאלמה.

[Шехіна] — це рівень Рахель, яка перебуває у стані вигнання серед сімдесяти князів і зовсім не сяє порівняно з тим розкриттям, у якому вона сяяла за часів Храму, коли мовлення було відкритим. Натомість тепер сказано: «Немов вівця [рахель] перед тими, хто її стриже, вона мовчить».

והעבודה היא בדרך בירורים כו' (וכמ"ש ע"פ במדבר סיני) ומ"מ נשאר מאיר בא"י [בארץ ישראל] בחי' לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי' רחל וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור

А служіння відбувається шляхом бірурім (відокремлення й піднесення іскор святості) тощо (як пояснюється щодо слів «У пустелі Синай»). І все ж у Землі Ізраїлю продовжує сяяти рівень Леї, який вищий за рівень Рахель, подібно до думки, що є духовнішою та вищою за мовлення.

(שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מ"ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא"כ מבחי' מ"ם סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ו ב' ודף קכ"ז)

(Бо вона не перебуває у вигнанні: Рахель називають відкритою мем, у якій є отвір і вхід, через які зовнішні сили живляться під час вигнання; але це не так щодо рівня закритої мем. Там — корінь Леї. Див. Зогар, на початку Parshas Terumah, с. 126b і с. 127.)

אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י [בארץ ישראל] מערך הגילוי שהי' [שהיה] בזמן בהמ"ק [בית המקדש] קיים.

Але оскільки це прихований світ і світ приховання, розкриття Б-жественності нині в Землі Ізраїлю не можна порівняти з розкриттям, яке було, коли стояв Святий Храм.

ומ"מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו בא"י [בארץ ישראל] השגות עליונות יותר אפי' [אפילו] ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית (מאחר שההשגה היא בבחי' מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלבשות בעולם הדבור)

Однак великі цадики (праведники), які перебувають у Землі, можуть нині осягати в Землі Ізраїлю вищі осягнення — навіть вищі за ті, яких досягали цадики такого самого рівня за часів Храму (оскільки це осягнення відбувається на рівні вищої думки, якою вона ще є, перш ніж облачитися у світ мовлення).

וכמו הארי"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונום לברכה] שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים.

Так було з Арізалем, який осягнув величезні осягнення, яких не осягали великі цадики попередніх поколінь.

ולהבין מ"ש כי שנואה לאה כו'. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ' [בעלמא] דאתכסי'.

Тепер з'ясуємо написане: «що Леа була зненавиджена» тощо: адже Яаков, безперечно, осягав прихований світ!

אך הענין כי יעקב נקי בריח התיכון המכריח מן הקצה אל הקצה. פי' שהוא הממשיך אור א"ס ב"ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ"ש במ"א) מבחי' כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי"ו ואלקי יעקב.

Але пояснення таке: Яакова називають «середнім брусом, що проходить від краю до краю». Тобто він притягує Нескінченне світло (Op Eйн Соф), благословенний Він, від верхнього краю (тобто від лінії світла (кав), яка пронизує порожній простір, як пояснюється в іншому місці), від рівня вінця (Кетер) униз; тому про нього сказано з додатковою літерою вав: «i Б-г Яакова».

וכן והנורא שמייחד ומחבר חו"ג [חסד וגבורה] ע"י המשכת והארת האין והיינו ע"י בחי' בטול. וכל ההמשכו' שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי' מלכות עלמא דאתגלייא.

Так само — «i грізний», бо він об'єднує Хесед (милість) i Гвуру (стриманість) завдяки низхідному притягненню й осяянню Аїна [Ніщо], тобто завдяки рівню самоусунення (бітуль). I все світло, яке він притягує згори вниз, сягає нижнього краю, тобто рівня царювання (Малхут), відкритого світу.

וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעלמא דאתגלייא שע"י יוכלו הכל לקבל משא"כ מבחי' עלמא דאתכסיי כו'

Ось що означає: «i (Яаков) також полюбив Рахель більше, ніж Леу»: усе його прагнення полягало в тому, щоб униз, у відкритому світі, розкрилося Нескінченне світло (Op Eйн Соф), благословенний Він, адже завдяки цьому всі могли б отримувати його, на відміну від рівня прихованого світу тощо.

ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו

Тому й написано: «I Яаков поцілував Рахель» — за зразком [того, що сказано про] слово «i поцілував його», позначене крапками:

דהיינו שבחיי חב"ד [חכמה בינה ודעת] שהוא זיווג נשיקין ואתדבקו' רוחא ברוחא עד"מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות וע"פ אמצאך בחוץ אשקך) וגם בחי' זו המשיך ברחל.

Тобто рівень мудрості (Хохма), розуміння (Біна) та знання (Даат) — це єднання поцілунків i злиття духу з духом, подібно до поцілунків, що походять із внутрішнього виміру (пніміют) любові (див. пояснення в іншому місці до слів «Нехай він поцілує мене поцілунками» та до слів «Знайшла б я тебе надворі, поцілувала б тебе»); цей рівень він також низвів до Рахелі.

וז"ש [וזהו שכתוב] אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי' לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא

I саме про це сказано: «Я служитиму тобі сім років за Рахель, твоєю молодшою дочку». Адже Лаван — це рівень вищої білизни (ловен), джерела милостей (хасадім), що є цілковитим простим милосердям, бо «в цьому Атіка [Стародавньому] немає лівого боку»;

רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומ"מ כתיב כלו הפך לבן טהור הוא אפי' [אפילו] הנגע כו' ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ"י [שבכל יום] מתגבר ונמשך אור החסד עליון.

лише внизу воно було низведене до матеріального Лавана. I все ж сказано: «Усе стало білим — він чистий», навіть ураження тощо. А про Лавана сказано: «I встав Лаван рано-вранці», бо щодня світло вищої милості (Хесед) бере гору й низводиться вниз.

2 וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצ"י זכרים ונקבות. ואח"כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לובן העליון הנ"ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי' דבור כו'.

«I він поцілував своїх синів i дочок»: [тобто] це поширюється на всі парцуфим (духовні конфігурації) світу еманації (Ацилут) — чоловічі й жіночі. А потім «Лаван повернувся на своє місце», дедалі вище, «а Яаков пішов своєю дорогою», щоб поширити згаданий вище рівень вищої білизни дедалі нижче — у Рахель, його молодшу дочку, рівень мовлення тощо.

ולכן היתה רחל עקרה כי ההולדה מבחי' הדבור הוא להיות הגילוי כבי"ע וא"א להיות הולדה וגילוי כבי"ע שהרי הנבראים הם נפרדים וא"א להתגלות להם בחי' לוכן העליון הנ"ל.

I тому Рахель була неплідною, адже народження від рівня мовлення означає, що має відбуватися розкриття у світах творення (Бріа), формування (Єцира) й дії (Асія); але народження й розкриття у світах Бріа, Єцира й Асія неможливі, бо створені істоти відокремлені, і неможливо, щоб згаданий вище рівень вищої білизни розкрився їм.

(ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] דרחל נקי עלמא דאתגלייא מ"מ להיות הגילוי ע"ד בחי' לידה הוא קשה ביותר כו' ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי' לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ"ש בזהר פ' פנחס דרמ"ט)

(Щодо сказаного вище, що Рахель називається розкритим світом: попри це, розкриття у формі рівня народження надзвичайно важке тощо. Між іншими видами впливу й рівнем народження, який є вищим розкриттям, існує велика різниця. Див. сказане в Зогарі, Паршат Пінхас, сторінка 249.)

אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספי' [הספירה / הספירות] שבאצי' עצמו ששם היה שרש השבטים ולכן נקי שבטי יה.

A Леа, яка є думкою, народила шістьох синів — це сфери духовного прояву (сфірот) у самому Ацилуті, адже саме там був корінь колін; тому їх і називають «колінами Я-га».

יהודה הפעם אודה בחי' בטול והודאה הרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא.

Єгуда — «цього разу я визнаю» (оде) — це рівень самоусунення (бітуль) і визнання, що поширюється й розгалужується саме з думки.

וכן ראובן ושמעון ראייה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו' (כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה כו')

Так само Реувен і Шимон — зір і слух — також вищі за рівень мовлення; вони ж походять від думки тощо (як пояснюється в іншому місці щодо слів «Єгудо, ти...» тощо).

וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ילוח כו' נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה

Також Леві, який є рівнем прив'язаності, як сказано: «Цього разу мій чоловік прив'яжеться (йїлаве) до мене» тощо, також походить від думки й народжується з неї,

כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה.

як це можна ясно побачити на прикладі людини, зануреної в роздуми: вона зовсім не помічає справ, що відбуваються навколо, через те, наскільки міцно її думка зосереджена на цьому.

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' [דרבנ'] חייא רבה. וכן גבי רבא (בפ' אר"ע [אמר רבי עקיבא]) דהוה מעיין בשמעתי' [בשמעתי] כו'.

І як розповідається в Мідраші в оповіді про Рабі Хію Раббу; і так само — про Раву (у розділі «Рабі Аківа сказав»), який був заглиблений у своє вчення тощо.

ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול ונחנו מה לא היה יכול להיות משפיע כו' שהיא בחי' הדבור כו'

І тому від нього походить Моше, який був «тяжкий на уста й тяжкий на язык»: тобто через глибину своєї прив'язаності до рівня самоусунення (бітуль), до «а ми — що?», він не міг бути тим, хто передає вплив тощо, а це — рівень мовлення тощо.

ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה

І головна відмінність між прив'язаністю Леві, яка є рівнем самоусунення, і визнанням Єгуди, яке також є рівнем самоусунення, полягає в тому, що Єгуда уособлює самоусунення у вираженій формі, як [благословення] «Модім», коли людина схиляється й уклоняється.

ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות.

І тому від нього походять царі дому Давида, чиє самоусунення виявляється у розкритті та зовнішньому вимірі (хіцоніют).

אבל לוי שהוא בחי' ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחווים שההשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות

Але Леві уособлює прив'язаність і самоусунення у своєму внутрішньому вимірі (пніміют) і сутності, хоча зовні це зовсім не виявляється. Це подібне до самоусунення небесного воїнства, про яке сказано: «небесне воїнство вклоняється Тобі»: уклін ангелів не є тілесним уклон; натомість [кожен] схиляється й перебуває в самоусуненні у своєму духовному осягненні.

ולכן יצא ממנו משה (ועמ"ש במ"א ההפרש בין משה ואלהו שהוא גם כן עד"ז) ואח"כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי' גילוי עוד.

І тому від нього походить Моше (див. також пояснення в іншому місці про відмінність між Моше та Еліягу, яка також полягає в цьому). А згодом «вона перестала народжувати», бо більше не могло бути рівня розкриття.

(ועמ"ש ע"פ טובה הארץ מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי' לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מלי' ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התומ"צ [התורה ומצות] ברוחניות דהיינו ע"י המחשבה כו')

(Див. також пояснення до слів «Земля дуже-дуже добра»: покоління пустелі належало до рівня Леї, світу думки, і вони запитували: навіщо нам спускатися до рівня світу мовлення, який є рівнем Малхут (царювання), нижньої землі, щоб виконувати міцвот мовленням і дією? Хіба неможливо виконувати це також за допомогою Тори й міцвот у духовному вимірі, тобто думкою тощо?

אך באמת היו בטעות גדול דע"י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן כו' ומרבע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] התפלל תקט"ו תפלות ליכנס לארץ כו'.

Та насправді вони глибоко помилялися, адже саме через мовлення й дію розкриття Нескінченного світла (Op Eйн Соф), благословенний Він, притягується вниз незрівнянно більшою мірою, бо «їхній кінець закладений у їхньому початку» тощо. А Моше Рабейну, мир йому, промовив п'ятсот п'ятнадцять молитов, щоб увійти до Землі тощо.

ועפ"ז [ועל פי זה] יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי' דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר.

I згідно з цим стане зрозумілішим іще один аспект: «Яков полюбив Рахель» саме тому, що вона є рівнем / аспектом (бхіна) мовлення й дії, тоді як «Лея була ненависна» — це протилежність прагненню покоління пустелі.

ואמנם צריך ביאור מ"ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי' דבור ומעשה.

Однак потребує пояснення те, що сказала Лея: «Цього разу мій чоловік прилучиться до мене» — саме цього разу; адже їй, безперечно, і на думку не спадало виключити бхіну мовлення й дії.

אלא הענין כי באמת צ"ל ב' הבחי' מודו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דהא בלא הא לא סגי ועמ"ש במ"א בענין לויתן ושור הבר שהוא ג"כ ענין ב' בחי' הנ"ל לויתן לשון התקשרות בחי' בטול דנוני ימא כמו הפעם ילוה כו'

Річ у тім, що насправді необхідні обидва рівні — думка, мовлення й дія, адже одне без іншого недостатнє. Див. також пояснення в іншому місці щодо Левіатана й дикого вола: це також стосується двох згаданих вище рівнів. Левіатан (лів'ятан) — слово, що означає прив'язаність; він уособлює самоусунення риб моря, які цілковито злиті зі своїм джерелом, подібно до слів «цього разу прилучиться...» тощо.

ולא רצתה שיהיה העיקר ע"י בחינה זו ע"ד שאמרו בחסידים הראשונים שהיו שוהין ט' שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ"ל דמחשבה כו'.

Лея ж хотіла, щоб головним було саме це — подібно до того, що сказано про перших побожних людей (хасидим): вони проводили в молитві по дев'ять годин щодня. Це подібне до згаданих вище самоусунення й прив'язаності думки тощо.

ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידים הן כו' הרי רוב עסקם היה עד"ז (ומבואר ענין זה לקמן בד"ה ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו')

«А коли ж вони вивчали Тору? Та тому, що вони побожні», тощо. Отже, більша частина їхніх занять була саме такою. (Це пояснено нижче, у маамарі, що починається словами «Шістдесят цариць...», «Одна — моя голубка...» тощо.)

ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע"י דבור ומעשה

Однак Яаков знав, що це можливо лише для обраних (бней алія — людей піднесеного духовного рівня), яких небагато. А для всього народу Ізраїлю основна частина служіння відбувається через мовлення й дію.

ולכן היה באהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי' דומ"ע [דבור ומעשה] ומ"מ צ"ל ג"כ מחשבה שמזה נמשך ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

Тому його основним місцем проживання був намет Рахелі, що відповідає рівню мовлення й дії. І все ж необхідна також думка, з якої походять зір і слух, аби «споглядати велич Царя» тощо.

וכל האומר אין לי אלא תורה כו' אלא צ"ל רוי"ש [רצוא ושוב] רק כי אז נעוץ סופן כו':

А той, хто каже: «У мене є лише Тора», тощо... Ні, необхідні зір і слух; але тоді «кінець їхній укорінений...» тощо.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/3/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок